

KRAJSKÝ ÚŘAD PLZEŇSKÉHO KRAJE
ODBOR KULTURY, PAMÁTKOVÉ PÉČE A CESTOVNÍHO RUCHU
Škroupova 18, 306 13 Plzeň

Naše č. j.: KPP/738/16
Spis. zn.: ZN/65/KPP/16
Počet listů: 3
Počet příloh: 0
Počet listů příloh: 0

Západočeské muzeum v Plzni, p.o.
Kopeckého sady 2
301 00 PLZEŇ

Vyřizuje: Ing. Václav Štrunc
Tel.: 377 195 344
E-mail: Vaclav.Strunc@plzensky-kraj.cz

Datum: 24. 03. 2016

Závazné stanovisko - NKP VODNÍ HAMR DOBŘÍV, REVITALIZACE

Z Á V A Z N É S T A N O V I S K O

Krajský úřad Plzeňského kraje, Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu jako příslušný správní orgán státní památkové péče dle § 14 odst. 1 a § 28 odst. 2 písm. e) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „památkový zákon“) vydává v souladu s § 44a odst. 3 památkového zákona na základě žádosti, kterou podalo Západočeské muzeum v Plzni, příspěvková organizace, se sídlem Kopeckého sady 2, 301 00 Plzeň, IČO: 00228745, zastoupené PhDr. Františkem Frýdou, ředitelem na základě usnesení Rady Plzeňského kraje č. 431/01 ze dne 17.12.2001 a v souladu s § 149 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“) a dle § 9 odst. 4 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí památkový zákon, ve znění vyhlášky č. 139/1999 Sb. a vyhlášky č. 538/2002 Sb. toto

z á v a z n é s t a n o v i s k o :

Celková revitalizace národní kulturní památky (NKP) **Vodní hamr Dobřív, vedené v ÚSKP ČR pod rej. č. 360 (35458/4-2443), na pozemcích st.p.č. 80 a p.p.č. 1516/1, 1401, k.ú. Dobřív**, a prohlášené za národní kulturní památku nařízením vlády č. 50/2010 Sb. ze dne 08.02.2010 o prohlášení některých kulturních památek za národní kulturní památky, podle společné dokumentace k územnímu řízení a stavebnímu povolení „REVITALIZACE NKP VODNÍ HAMR DOBŘÍV“, vypracované v únoru 2016 Architektonickou a projektovou kanceláří Ing.arch. Václav Mastný, Nám. T. G. Masaryka 9, 301 38 Plzeň, IČO: 116 20 595, a to pouze v části týkající se přímo NKP Vodní hamr Dobřív a obsahující průvodní zprávu, souhrnnou technickou zprávu, situaci stavby a dokumentaci objektů s tím, že objekt hamru je členěn na architektonicko-stavební řešení, stavebně konstrukční řešení, požárně bezpečnostní řešení, techniku prostředí staveb obsahující silnoproudou elektrotechniku, elektrickou zabezpečovací signalizaci, restaurátorské záměry opravy vybavení hamru

a dokumentace také obsahuje venkovní úpravy kolem objektu hamru a dokladovou část, řešící revitalizaci NKP Vodní hamr Dobřív obsahující zejména přeložení vzdušné přípojky NN, venkovní úpravy přístupových ploch hamru, opravu vybavení hamru obsaženou v restaurátorských záměrech (včetně vodních kol a vantroků podél objektu hamru), instalaci nové expozice o železářství a hamernictví na Rokycansku v zadní části hamru, opravy pevných částí expozice (dřevěné a strojní prvky včetně pece), opravu stávajících rozvodů elektroinstalace včetně osvětlení, přeložení přípojky a přemístění rozvodné skříně u vstupu hamru, instalování zabezpečovacího systému, provedení stavebních úprav ve formě vnitřní drenáže v SV rohu hamru s vyústěním do lednice, výměnu transmisního trámu, revizi a vyčištění kouřovodu pece, opravu hliněné podlahy včetně základů kotevního systému expozice, opravu dřevěných částí střechy a krovu (okenice, vikýře a krytina), nátěr a opravu střešní krytiny, osazení nové expozice hamernictví a železářství a v neposlední řadě také venkovní terénní úpravy (dláždění prostoru před vstupem a přístupové schodiště), venkovní zábradlí, vnitřní mříž skladu a osazení doplňkových prvků mobiliáře, je z hlediska zájmu státní památkové péče podle § 14 odst. 3 památkového zákona **přípustná.**

Odůvodnění

Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu Krajského úřadu Plzeňského kraje (dále jen „KPP“) zahájil dne 04.03.2016 doručením žádosti Západočeského muzea v Plzni, příspěvkové organizace, se sídlem Kopeckého sady 2, 301 00 Plzeň, IČO: 00228745, zastoupené PhDr. Františkem Frýdou, ředitelem na základě usnesení Rady Plzeňského kraje č. 431/01 ze dne 17.12.2001 řízení směřující k vydání závazného stanoviska ve věci NKP VODNÍ HAMR DOBŘÍV, REVITALIZACE.

Na základě žádosti o písemné vyjádření č.j. KPP/751/16 ze dne 08.03.2016 v souladu s § 14 odst. 6 památkového zákona bylo vypracováno písemné vyjádření odborné organizace státní památkové péče, tj. Národního památkového ústavu (dále jen „vyjádření NPÚ“) č.j. NPÚ-341/19690/2016 ze dne 18.03.2016, které bylo doručeno dne 23.03.2016. Ve vyjádření NPÚ se doporučuje vydat závazné stanovisko s následující podmínkou:

Oprava, resp. údržba strojního vybavení hamru proběhne restaurátorským způsobem osobou, popř. firmou, mající příslušné oprávnění k takovému úkonu ze strany MK ČR, popř. stranou mající zkušenosti s opravou, popř. obnovou dobového hamernického zařízení.

V předmětném vyjádření NPÚ byl následovně charakterizován stávající stav a historický vývoj (citace):

„Dobřívský hamr je památka nadregionálního významu. Byl založen v těsném sousedství hráze Huťského rybníka. Je přízemní a má obdélný půdorys. K jihovýchodní straně budovy přiléhá náhon přivádějící vodu dřevěným korytem (vantroky se stavítky vody pro vodní kola 1, 2 a 3) z rybníka na vodní soukolí (např. vodní kolo pro řemenici transmise, vodní kolo pro buchar) pohánějící prostřednictvím transmise /hlavní pohonná řemenice osazená na hřídeli vodního kola, hlavní

rozvodová transmise, předloková transmise ke strojům: bruska a dynamo, předloková transmise k fukaru/) hamernické zařízení jako jsou malé stlačovací hamry /buchary, např. transmisní buchar kováčlinový - kozlíkový/, kladiva různých velikostí, válcovací stolice nebo strojní nůžky lehké výstroje a strojní nůžky těžké výstroje. Součástí zařízení hamru je také vyhřívací pec se čtyřmi pracovními otvory. Hamr (zvaný Horní) byl vystavěn na samém počátku 18. století. Jeho následná přestavba patrně proběhla v rámci rozsáhlé reorganizace a modernizace komorních železáren na Podbrdsku. Po zániku vysokopecní výroby a zavedení pudlovacích pecí se změnila i výroba v Horním hamru, kde byla zahájena produkce těžkého kovaného zboží. Na přelomu 19. a 20. století bylo dosavadní zařízení Horního (též nářadového) hamru obnovoeno a v této podobě poté objekt fungoval do r. 1949. O necelá tři desetiletí později byl zpřístupněn veřejnosti a kromě prohlídek se zde koná řada kulturně – poznávacích akcí, např. Hamernický den. Vstup do hamru ze západní strany lemují kamenný portál. Krov s nástřešním světlíkem je novodobý, střešní plášť tvoří dřevěný šindel. V interiéru budovy mající půdorysné rozměry 32x12 m se dochoval kvalitní soubor slohového zařízení, především větší i menší kladiva, soustředěná hlavně podél jihovýchodní straně objektu, kde navazují přímo na vodní kola. Jejich pohyb je převáděn transmisemi i na protilehlou stranu interiéru, kde voda uvádí do pohybu několik dalších hamernických kladiv a strojních zařízení. Lednice pod vantroky může pojmout až 5 kol na svrchní vodu. Hamr je napojen na průtočný systém Padrtského potoka“.

Následně byl charakterizován rozsah revitalizace předmětu žádosti, přičemž je vyňata pasáž týkající se vlastní NKP Vodní hamr Dobřív (citace):

Předmětem žádosti o vyjádření je celková revitalizace národní kulturní památky Vodní hamr Dobřív (hamr u Huťského rybníku, k.ú. Dobřív, ppč. 25/1 /plocha východně a jižně od hamru/, ppč. 25/3 /plocha, kde vznikne zázemí vstupního objektu s WC/, stpč. 80 /hamr/, 140, stpč. 846 /vstupní objekt čp. 307/ a 1400/1 /pozemek přilehlý k hamru od severozápadu/), zahrnující opravy hamru včetně interiéru /uvnitř objektu se bude ze stavebního hlediska jednat o provedení drenáže v zadní části //k podchycení průsaku v S-V rohu hamru bude vykopána drážka k uložení drenáže zaústěné do prostoru lednice//, dále úpravu podlahy srovnáním do roviny //včetně zhutnění za využití původní vrstvy a materiálu – hlína//, dále vedení kanálku pro nové elektroinstalace v korug. chrániče pro expozici, výměnu dvojice ocelových novodobých průvlaků umístěných pod úrovní krovu zhruba v polovině délky hamru nosníky, určenými pro vynesení transmisní hnací hřídele pohánějící mechanismy umístěné na druhé straně hamru od vodních kol //ocelové nosníky budou nahrazeny dřevěnými, souběžně s tím budou nahrazeny spoje trámů krovu a trámů vynášející prvky mechanismů hamru – tyto spoje, v současnosti provedené ocelovými profily, budou nahrazeny závitovými tyčemi roznášeny velkoplošnými podložkami// a výměnu elektroinstalace včetně zrušení dosavadního rozvaděče NN a jeho přeložení do méně exponovaných míst mimo stavbu – tarasní stěna jihozápadně od hamru/, restaurování /opravu/ zařízení, zřízení stálé expozice v zadní části hamru /expozice o železářství a hamnictví na Rokycansku se zaměřením na obec Dobřív – cílem projektu je navrhnout expoziční prostor tak, aby co nejméně narušoval autenticitu hamru v jeho zadní části, t.č. nevyužitý prostor, kde vznikne mírně vyvýšené pódium založené na ocelových zemních vrutech v pravidelném rastru, zakončených hlavou s roznášecí deskou, ke které budou kotveny ocelové

válcované profily nosného roštu pro podlahové dílce z pochozího tahokovu v ocelovém rámu – k nosným profilům pódia budou přišroubovány i jednotlivé expoziční panely, vitrína a zábradlí /, opravu vantroků, úpravy bezprostředního okolí. Dále je navrženo přeložení vzdušné přípojky NN do zemního vedení a nové připojení vstupního objektu na NN, vodovod a kanalizaci. Venkovní úpravy přístupových ploch hamru obsahují mobiliář, informační systém a dva přípojný body NN pro veřejné akce obce. K terénním úpravám dojde pouze na prostranství před vstupem do hamru, kde také bude revitalizováno schodiště ve svahu před vantroky (stávající betonové schodiště nahradí schodiště kamenné). Nejfrekventovanější část přístupové cesty bude vydlážděna placákovou kamennou dlažbou (druh kamene z blízkého, dosud neurčeného naleziště), na kterou ve všech směrech naváže štětová dlažba do pískového lože. Dlažba bude kopírovat upravený terén. Pokud se archeologickým průzkumem prokáže jiný druh dlažby, bude projekt v tomto smyslu modifikován. Na dláždění před vstupem plynule naváže cesta s mlatovým povrchem, která zaústí do stávající štěrkové cesty podél vantroků. Mobiliář bude soustředěn do dvou míst, a sice před vstup do hamru a kolem vstupního objektu. Zákoutí sevřené opěrnou zdí před hamrem bude doplněno o tři dřevěné lavičky s opěradlem a venkovní odpadkový koš.

Projekt revitalizace zhodnocuje objekt unikátního vodního hamru, který je dodnes v provozu na vodní pohon třemi vodními koly s tou jedinečností, že provoz hamru je předváděn veřejnosti. Stroje a pohony hamru jsou v neuspokojivém stavu a navržený projekt má také za úkol uchovat toto unikátní technické zařízení z období 17. až konce 19. století pro budoucnost. V tom je obsažen předpokládaný přínos plánovaných úprav – celkové revitalizace národní kulturní památky **Vodní hamr Dobřív, vedené v ÚSKP ČR pod rej. č. 360 (35458/4-2443), na pozemcích st.p.č. 80 a p.p.č. 1516/1, 1401, k.ú. Dobřív.**

Opravy pevných částí expozice (dřevěné a strojní prvky včetně pece) budou provedeny na místě, část mobiliáře bude po ověření pracovníky ZČM v Plzni odvezena k opravě. Bude provedena oprava stávajících rozvodů elektroinstalace včetně osvětlení, přeložení přípojky a přemístění rozvodné skříně u vstupu hamru a instalován zabezpečovací systém. Do stavebních úprav patří také provedení vnitřní drenáže v SV rohu hamru s vyústěním do lednice, výměna transmisního trámu, revize a vyčištění kouřovodu pece, oprava hlíněné podlahy včetně základů kotevního systému expozice, oprava dřevěných částí střechy a krovu (okenice, vikýře a krytina), nátěr střešní krytiny, osazení nové expozice hamernictví a železářství a v neposlední řadě také venkovní terénní úpravy (dláždění prostoru před vstupem a přístupové schodiště), venkovní zábradlí, vnitřní mříž skladu a osazení doplňkových prvků mobiliáře při celkové revitalizaci národní kulturní památky Vodní hamr Dobřív.

Po doručení vyjádření NPÚ byla v souladu s ust. § 36 odst. 3 ve spojení s § 154 správního řádu formou ústního jednání, dne 24.03.2016 dotčené osobě (PhDr. František Frýda, ředitel Západočeského muzea v Plzni, příspěvkové organizace, se sídlem Kopeckého sady 2, 301 00 Plzeň, IČO: 00228745, na základě usnesení Rady Plzeňského kraje č.431/01 ze dne 17.12.2001) dána možnost vyjádřit se k podkladům závazného stanoviska, jelikož tím byly shromážděny potřebné

podklady. Z tohoto ústního jednání byl dne 24.03.2016 pořízen „Protokol o ústním jednání“ ve věci NKP Vodní hamr DOBŘÍV, REVITALIZACE - žádost o vydání závazného stanoviska spisová značka ZN/65/KPP/16. Dotčená osoba vyjádřila dne 24.03.2016 do protokolu souhlas s podklady závazného stanoviska. Tento protokol je založen ve spisu.

KPP po shromáždění podkladů závazného stanoviska a jejich vyhodnocení nestanovil žádné základní podmínky přípravy a provedení prací. Návrh podmínky NPÚ se týká z části restaurování, ale v tomto případě se dle názoru KPP nejedná o umělecko řemeslné práce, natož pak o díla výtvarných umění. Nelze proto považovat zamýšlené práce za restaurování ve smyslu §14 odst.8 památkového zákona a aplikovat ustanovení památkového zákona a vyhlášky č.66/1988 Sb. týkající se restaurování. Uložení povinnosti provádět opravy osobou se zkušenostmi s obnovou dobového hamernického zařízení nemůže ochránit poznané historické hodnoty dle §14 odst.3 památkového zákona, když zkušenost s obnovou neznamená automaticky zaručenou kvalitu. Taková podmínka by mohla být vnímána i jako diskriminační resp. nedůvodně zvýhodňující. Na základě uvedených důvodů nebyl návrh NPÚ zapracován do výroku tohoto závazného stanoviska. Dozor nad opravami strojního vybavení bude dle sdělení (uvedeno v Protokolu o ústním jednání ze dne 24.03.2016) Západočeského muzea v Plzni zajištěn u Miroslava Pertla, restaurátora (lic.č. MK 12503/1990) a dále dozorem Národního technického muzea v Praze, kde je generálním ředitelem pověřen Ing. Palas. Současně bude dozor investora zajišťován i pracovníky restaurátorko-konzervačního oddělení Západočeského muzea v Plzni.

KPP rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto závazného stanoviska, na základě předložené žádosti, společné dokumentace k územnímu řízení a stavebnímu povolení „REVITALIZACE NKP VODNÍ HAMR DOBŘÍV“, písemného vyjádření NPÚ č.j. NPÚ-341/19690/2016 ze dne 18.03.2016 a znalosti dotčeného objektu NKP Vodní hamr Dobřív. Jelikož byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu nezbytném pro soulad závazného stanoviska s účelem památkového zákona, všechny podklady pro vydání závazného stanoviska byly KPP pečlivě vyhodnoceny a následně bylo vydáno toto závazné stanovisko.

Součástí projektové dokumentace jako samostatný objekt je také vstupní objekt se svými oddíly, který je však řešen z hlediska památkové péče v rámci VPZ Dobřív č. rejstř. 2302 samostatným stanoviskem příslušného odboru školství a kultury MěÚ Rokycany.

KPP upozorňuje, že vzhledem k tomu, že v rámci obnovy NKP Vodní hamr Dobřív se bude provádět stavební činnost na území s archeologickými nálezy, je stavebník povinen v souladu s § 22 odst. 2 památkového zákona oznámit záměr stavební činnosti Archeologickému ústavu AV ČR Praha, Letenská 4, 118 01, Praha 1 a umožnit jemu nebo oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum. Archeologický ústav nebo oprávněná organizace se dohodne s vlastníkem pozemku na podmínkách výzkumu.

Poučení

Proti tomuto závaznému stanovisku **nelze** v souladu s ustanovením § 149 odst.1 správního řádu podat samostatně odvolání, neboť tento úkon není samostatným rozhodnutím ve správním řízení. Odvolání je možné až proti rozhodnutí, které je podmíněné tímto závazným stanoviskem, přičemž pokud odvolání směřuje proti obsahu tohoto závazného stanoviska, vyžádá si podle § 149 odst. 4 správního řádu odvolací správní orgán jeho potvrzení nebo změnu od Ministerstva kultury ČR.

otisk úředního razítka

Ing. Alena Svobodová
vedoucí odboru

podepsáno elektronicky

Rozdělovník

Západočeské muzeum v Plzni, p.o., Kopeckého sady 2, 301 00 Plzeň (datová schránka)

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Plzni, Prešovská 7/171, 306 37 Plzeň (na vědomí do datové schránky)

vlastní